

RIIKLIKULT TUNNUSTATUD
T E Δ D U S E
POPULARISEERIJAJA

EESTI AJALOO-
JA ÜHISKONNA-
ÕPETAJATE
SELTS

EAÜS

16. Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi korraldatav õpilaste ajalooalaste uurimistöde võistlus Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele 2014./2015. õppeaastal

100 aastat tagasi algas I maailmasõda, mis andis Eestile ajaloolise võimaluse iseseisvuda. 75 aastat tagasi algas II maailmasõda, mis võttis selle ära. Eesti ajaloos on nad olulised mõlemad. Kuna I maailmasõja tunnistajaid on tänaseks päevaks väga vähe järele jäänud, kuid kontakt II maailmasõjaaegse põlvkonnaga on veel olemas, siis olemegi selle aasta teema sidunud just viimasega. Soovime, et lisaks arhiiviallikatel põhinevatele uurimustele oleks õpilastel võimalik infot koguda veel selle sündmusega kokku puutunud inimestelt. Nii saame jätkata ka eelmise aasta pärandile pühendatud joont. Me loodame, et käesoleva 16. ajalooalaste uurimustööde võistluse teema

“Eesti II maailmasõja ajal”

pakub erinevaid võimalusi sellele teemal lähenemiseks. Pühenduda võib sõjaajaloole, suurele põgenemisele, eluolule sõja ajal, kui ka oma kodukandi käekäigule ja lähedaste saatusele II maailmasõja keerises. Võimalik teemade valik peaks olema piiramatult.

Alljärgnevalt väike valik näidismärksõnu:

Poliitika

II maailmasõda ajalooõpikuis: 2014/1994/1974/1954; propaganda, repressioonid (isiku-, varavastased kuriteod, holokaust, koonduslaagrid), haldus jne.

Ajakirjandus

II maailmasõja sündmuste kajastus ajakirjanduses, fotod, hinnangud, rindeteated, allikakriitika, karikatuurid jne.

Majandus

Natsionaliseerimine, tööelu, omandiküsimused, sidetehnika, transport, ühistransport, põllumajandus, raha, pangandus, äritegevus jne.

Kultuurielu

Religioon, kirjanikud, kirjandus, teater, film, kino, mood, meelelahutus, lõbustusasutused, kohvikud jne.

Kultuuripärand

- II maailmasõja pärand Eesti muuseumide andmebaasides (www.muis.ee) – esemed, dokumendid, filmid jne.
- II maailmasõja käigus hävitatud/lõhutud kirikud, laiali kantud kirikuvarad ja kajastamine avalikkusele www.muis.ee, www.eelk.ee, www.muinas.ee (Tartu Maarja, Peetri, Tallinna Niguliste, Narva Aleksandri jne).
- II maailmasõda Eesti kunstnike elus ja loomingus (www.muis.ee, www.ekm.ee/digikogu) jne.
- Kultuuripärandi evakueerimine, varjamine, peitmine, vargused, leidmine jne.
- Monumendid, aumärgid jne.

Olme

Nälg, toit, riietus, koduloomad, perekondlikud tähtpäevad, mängud, kodu, peresuhted, kirjad rindelt, kirjavahetus, tarbereklaam, esemed, anekdoodid, haridus, külaelu, elu tagalas jne.

Emotsioonid

Hirm, lootus, armastus, sõprus, viha jne.

Rahvas/ inimesed

Naised, lapsed, pagulased, rahvuste vahelised suhted, rannarootslased, baltisakslased, valikud II maailmasõjas, silmapaistvad isikud jne.

Sõjategevus

Sõjategevusega seotud objektid, märgid maastikul, sõjatehnika, lahingud, soomepoisid, õhurünnakud jne.

Meditiin

Ravimid, arstide-õdede tegevus, punane rist jne.

Suur põgenemine

Põgenike lood, põgenemisel kasutatud veesõidukid, Eesti laevade saatus II maailmasõja abil, teisele poole raudset eesriiet jäänud eestlaste laevad jne.

Eesmärgid

- Rahvuslike väärtuste mõtestamine, põlvkondadevahelise sideme ja järjepidevuse hoidmine.
- Õpilaste ajaloohuvi süvendamine ja silmaringi avardamine.
- Õpilaste iseseisva uurimistöe oskuste arendamine.

Ajakava

- **1. september 2014** - võistluse teema väljakuulutamise, info levitamise ajakirjanduses, seltsi maakondlikes organisatsioonides, koolides, ainepäevadel.
- **September 2014 – 1. aprill 2015** – uurimistöe kirjutamine.
- **Oktoober 2014** – koolituspäev osalejatele ja juhendajatele.
- **Aprill - mai 2015** – võistlustööde hindamine.
- **8. mai 2015** – kokkuvõtete tegemine ja lõppkonverents Tartus.

Osavõtutingimused

Võistlus toimub erinevatel teemadel ja kahes vanuseastmes:

- **põhikool** (7.–9. klass)
- **gümnaasium** (10.–12. klass) ja kutsekoolid.

Individaal- ja gruppitööde hindamisalused on ühtsed.

Võistlustöö tuleb saata hindamiskomisjonile **pealkirjastatult** ja **märksõnaga** varustatult. Tiitellehel on töö pealkiri, märke **PK** või **G** ning **märksõna**. Töö juures on **suletud ümbrik**, millel **märke PK või G** ja **märksõna**. Ümbrikusse lisatakse leht nõutud andmetega (vt allpool “Võistlustöö saatmine”). Ümbrikud autorite ja juhendajate andmetega avab žürii pärast tööde hindamist.

Tööd esitada **trükituna A4paberil**. Uurimistööde miinimummaht on põhikoolis 15 lk + lisad ning gümnaasiumis 20 lk + lisad. Mõlema vanusegrupi uurimistöö teksti maksimumpikkus on 50 lk, tähesuurus 12. Lisad on skeemid, tabelid, fotokoopiad, küsitluslehed, video- või helikassett, CD või muu infokandja. Lubatud on nii tekstisisene kui ka joonealune viitamine, kuid see peab kogu töö ulatuses olema ühtne. Töö peab sisaldama kasutatud allikate ja kirjanduse loetelu. **Uurimistööd võib esitada antud võistlusele vaid ühe korra.**

Tööde postitamise viimane kuupäev on 1. aprill 2015.

Töid hindab žürii, mille koosseisu kuuluvad erinevate teadusasutuste ja organisatsioonide esindajad. Žürii esitab parimad tööd autasustamiseks, millest teatatakse eelnevalt. Žürii oma otsuseid ei kommenteeri.

Hindamisel arvestatakse:

- leidlikkust ja originaalsust teema valikul ja avamisel;
- allikmaterjali originaalsust (avaldamata materjal);
- allikate mitmekesisust ja usaldusväärsust;
- materjali sidumise, üldistuste tegemise ning võrdlemise oskust;
- illustreeriva materjali põhjendatust;
- kasutatud allikate täpset loetelu;
- töö ülesehitust ja vormistust.

Uurimistöö peab olema ajaloolane. Referaate ega kroonikaid uurimistöödena ei arvestata.

Autasustamine

→ **Žürii määrab mõlemas vanuseastmes 3 peapreemiat:**

- I auhind 200 eurot
- II auhind 175 eurot
- III auhind 150 eurot

Parimate tööde juhendajatele on preemia 100 eurot. Žürii jätab endale õiguse auhinnafond vajadusel ümber jagada, lisaks võib žürii määrata **eriauhindu**.

→ **Eripreemiad mõlemas vanuseastmes:**

- **Eesti Rahva Muuseum** - uurimistööle, mis parimal viisil kirjeldab ja analüüsib inimeste valikuvõimalusi II maailmasõjas.
- **Rahvusarhiiv** - kõige enam originaaldokumente või unikaalseid fotosid avavale tööle.
- **Eesti Meremuuseum** - parimale suurt põgenemist käsitlevale uurimusele.
- **Eesti Kunstimuuseum** - parimale uurimistööle, mis käsitleb II maailmasõja aegset kunsti- või kasutab II maailmasõja ajal ja pärast seda loodud kunsti ajaloo visuaalse allikana.
- **Eesti Mälu Instituut** - tööle, mis parimal moel kajastab muutusi inimeste igapäevaelus II maailmasõja ajal.
- **Eesti Spordimuuseum** - parimale spordi tegemise või sportlase käekäiku kajastava töö eest.

- **Eesti Vabariigi Presidendi tänukirja pälvivad** mõlema vanuseastme kuus paremat ja raamatuauhindade laureaadiid. Ülejäänud osavõtjad saavad Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi tänukirja. Parimad uurimistööde autorid saavad võimaluse osaleda rahvusvahelistes noortelaagrites.
- **Eri tingimustel sisseastumine kõrgkoolidesse.** Võistlus on võrdsustatud üleriigilise aineolümpiaadiga.
- ❖ Rahalise preemia saanud (I-III koht) 12. klasside õpilastel on võimalik konkursivabalt jätkata õpinguid **Tartu Ülikoolis** soovitud erialal (va artsiteaduskond). Alates 2013.-2014. õppeaastast laienes see võimalus ka 11. klassi õpilastele.
 - ❖ **Tallinna Ülikooli** tudengikandidaatidel, kes gümnaasiumiastmes saavutasid üleriigilistel aineolümpiaadidel 1.-6. koha, on võimalik sisseastumiseksamit sooritamata ülikooli õppima asuda enda poolt vabalt valitud eesti õppekeele erialal tasuta õppekohal (va filmikunsti, meedia, muusika, kunstiõpetuse ja koreograafia erialal). Tulemus kehtib kolm aastat pärast keskkooli lõpetamist.

Võistlust toetavad:

- SA Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu
- Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium

Uurimistööde võistluse korraldustoimkond

Erki Holmberg (Eesti Vabariigi Presidendi Kantselei)

Irene Käosaar (Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium)

Heivi Truu (Otepää Gümnaasium)

Karolina Antons - koordinaator (Mart Reiniku Kool) *karolina.antons@gmail.com*

Evelin Tiiter - koordinaator (Kadrina Keskkool) *evelintiiter@gmail.com*

Võistlustöö saatmine (paberandjal) ja registreerimine (veebipõhiselt)

- ❖ Võistlustööle lisatakse ümbrik, millele kirjutatakse märksõna ja vanuseaste (**PK** või **G**).
- ❖ Ümbrikusse lisatakse leht alljärgnevate andmetega (vt **LISA - prindi ja täida**).
PALUME TÄITA TRÜKITÄHTEDEGA
Märksõna. Töö pealkiri. Autori ees- ja perekonnanimi (kool, klass, kodune aadress ja postin indeks, telefon, e-post, kooli aadress, postin indeks ja telefon). Juhendaja ees- ja perekonnanimi (amet ja töökoht, telefon, e-post).

NB! Võistlustöö tuleb saata LIHTSAADETISENA aadressile:

KAROLINA ANTONS

TAMMEKURU 7

TARTU 50403

- ❖ **Iga võistlusel osaleja peab täitma ka veebipõhise ankeedi, mis on kättesaadav alljärgneva lingi kaudu: <http://goo.gl/96piHo> (1.11.2014-1.04.2015).**

Õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistluste varasemad teemad:

1999/2000	Eesti pere ja kodu XX sajandil
2000/2001	Eesti kool
2001/2002	Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik
2002/2003	Laps
2003/2004	Muutuv Eesti XX sajandil
2004/2005	Igapäevaelu Eestis XX sajandil
2005/2006	Taasiseseisvunud Eesti
2006/2007	Inimene ajaloos XX sajandil
2007/2008	Eesti Euroopas
2008/2009	Minu Eesti
2009/2010	Meie ühine kodu – Eesti
2010/2011	20 aastat Eesti ajaloos 1991-2011
2011/2012	Minu pere. Minu kodukoht ja rahvas
2012/2013	Eesti tee demokraatiale
2013/2014	Pärand on pärandus

LISA. Ümbrikusse lisatav leht järgmiste andmetega

Märksõna _____

Töö pealkiri _____

Autori ees- ja perekonnanimi

kool _____

klass _____

kodune aadress ja postindeks _____

telefon _____

e-post _____

kooli aadress _____

postindeks _____

telefon _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____

Juhendaja ees- ja perekonnanimi

amet _____

töökoht _____

telefon _____

e-post _____